

N:o 4.

Af herr af Burén, angående utförseltull å svensk jernmalm.

Den gamla svenska bergshandteringen har man kallat landets andra modernäring, och detta med rätta, enär densamma från äldsta tider för visso utgjort den viktigaste länken i vårt näringslif.

De skatter, som skaparen skänkt vårt land, uti bergen en rik och god jernmalm, uti skogar och mossar tillgång på bränsle, uti våra många och stora vattenfall en outtömlig kraft, hafva åt oss anvisat ett stort arbetsfält att taga vara på, att bruka och att nyttja oss till gagn.

Från urminnes tider har bergshandtering idkats i vårt land och efter hand uppfostrat en kraftig arbetsstam, som blifvit härdad genom det mest ansträngande och mödosamma arbete och som i det längsta stått emot den nyare tidens veklighet och det upplösningsarbete, som nya läror framkallat.

Med hjälp af hvad naturen i så rikt mått gifvit oss, och med hjälp af detta till strängt jernarbete invanda folk, hafva vi under tidernas lopp och under vexlande förhållanden brutit oss fram, och nu till det sista hafva vi utöfver våra krafter och med utvecklande af den största energi förenklat våra arbetsmetoder, nedbringat våra tillverkningskostnader, ombyggt eller förbättrat våra verkstäder och tillgodogjort oss den nyaste tidens viktiga uppfinningar — i sanning! den svenska bergshandteringen har manligen kämpat, men omständigheter hafva nu inträffat, som göra alla *enskilda* ansträngningar fruktlösa, hvarför, efter min mening, *statsmagterna* måste träda emellan och vidtaga kraftigare mått och steg för att rädda vår gamla svenska jernhandtering från undergång.

Bessemers epokgörande uppfinning, som omskapat hela vår jernhand-

tering, och *den stora fria exporten af svensk jernmalm* äro de hinder, som nu möta oss, för att kunna bestå i täflan på den utländska marknaden.

Det är denna storartade uppfinning af Bessemer och derpå följande af Siemens-Martin m. fl., ehuru i och för sig glädjande, men — hvarigenom utlandet gjort sig oberoende af vårt förut efterfrågade svenska jern och som minskat vår jernexport.

Det är genom denna mäktiga förändring, som, efter en skarp strid om herraväldet mellan jern och stål, det senare vunnit en afgjord seger. Jernverktyg utbytas mot stålverktyg, jernskenor mot stålskenor, jernplåt mot stålplåt, jernfartyg mot stålfartyg, jernkanoner mot stålskanoner, med ett ord och i stort sedt, heter det öfverallt — stål i stället för jern,

och då våra goda och rika jernmalmer synnerligen väl lämpa sig för bessemerbläsning, är det härigenom som utlandets lystnad, efterfrågan och behof af dessa våra rika jernskatter alltmer torde komma att göra sig gällande — icke fråga de efter fabrikatet, som de i sina många kostbara och storartade bessemerugnar sjelfva vilja tillverka för att åt sig behålla arbetsvinst och kapital — utan den råa jernmalmen — det är den, som de för sina kolossala tillverkningar behöfva.

Om denna märkeliga uppfinning säger en tysk fackman: »Vor unseren Augen sehen wir eine jener grossen Umwälzungen sich vollziehen, durch welche das Menschengeschlecht sich jedesmal auf eine höhere Entwicklungsstufe geschwungen hat.»

Af respektive länders statistiska uppgifter finner man, att inom Europa Storbritannien, Frankrike, Belgien, Tyskland, Österrike-Ungarn och Italien jemte sin egen produktion äfven importera jernmalm, hvar emot Ryssland, Spanien och Sverige hafva jernmalm tillräckligt för eget behof och derutöfver.

En stor nationalförlust måste det vara att exportera landets jernmalm såsom sådan. Är det så? — och det rätta är att först såsom fabrikat med tillägg af arbets- och kapitalvinst i förädlad form afyttra den — så får nog hvarje land inom kort åtnöja sig med den jernmalm, som finnes inom eget område.

Den spanska jernmalmen vid Bilbao är snart slut — resterande mängden obruten jernmalm af 54—56 % jernhalt i Somorostrodistriktet vid Bilibao utgjorde år 1883 56,000,000 tons. Från och med år 1882 hafva af denna fina jernmalm årligen exporterats c:a 4 millioner tons, men under sista året minskades denna export med icke mindre än 600,000 tons. Af Bilbao-malmen disponerar herr Krupp i Essen en större del, och då landet sjelf behöfver malm för sin egen jernhandtering, så torde man finna, att denna källa snart är utsinad.

Från Ryssland torde det blifva allt för dyrt att hemta jernmalm.

Under sådana förhållanden är att förmoda, det vårt land med afseende å jernmalm skall gent emot andra jernproducerande länder komma att intaga en framstående plats.

Uti vår stora tillgång på goda och rika jernmalmer, passande för Bessemer- och Martin-tillverkning, och andra länders brist derpå, ser jag en räddning för vår jernhandtering.

Det är sålunda efter mitt förmenande af allra största vigt för den svenska bergshandteringen att väl taga vara på allt hvad vi i den vägen hafva.

Efter min mening är den enda rätta grundsatsen, som här bör följas, den, att hvad på oss ankommer ej bidraga till den redan allt för stora jernproduktionen i andra länder — det är ju den, som trycker ned prisen — utan göra allt hvad vi förmå för att minska densamma.

I svenska bergshandteringsens intresse måste det sålunda ligga att icke genom malmexport befordra denna öfverproduktion af jern i utlandet — om vi annars vilja hoppas att en gång komma uti ett gynsammare läge — utan att med alla till buds stående medel motarbeta densamma.

Af hvad jag sålunda haft äran anföra, och då denna export af våra rikaste jernmalmer nu tyckes antaga allt större dimensioner, för att fylla bristen på god och rik jernmalm i utlandet, så får jag vördsammast föreslå:

att Riksdagen ville besluta en exporttull för svensk jernmalm af 100 öre pr 100 kilogram.

Om remiss till bevillningsutskottet anhålles.

Stockholm den 19 januari 1889.

C. P. af Burén.